

گفت‌وگو با استاد سید مرتضی سادات فاطمی

یار دیرین رهبر معظم انقلاب و صدراعظم آستان قدس رضوی

حضور رهبر انقلاب در جلسات قرآن مایه دلگرمی ما بود

حسینی نژاد | استاد سید مرتضی سادات فاطمی چهره نام‌آشنای تلاوت قرآن در مشهد و کشور است. او در کنار بزرگانی مانند رهبر معظم انقلاب و شهید هاشمی نژاد فعالیت‌های قرآنی خود را توسعه داد و به پیشنهاد معظم له جلسه قرآن مسجد کرامت را به همراه استاد خود، مرحوم علی مختاری، تأسیس کرد. او خاطراتی شنیدنی درباره فضای قرآنی مشهد و تأثیر رهبر معظم انقلاب بر رشد و شکوفایی فعالیت‌های قرآنی در مشهد دارد که در این گفت‌وگو به گوشه‌ای از این خاطرات اشاره می‌کند.

استاد فاطمی در کنار مرحوم استاد مختاری، مرحوم استاد امینی، مرحوم استاد قرآنی

سالنی را بنا و کانون بحث و انتقاد دینی را به آنجا منتقل کردند. آقای ابطی هم در این مسجد نماز می‌خواندند و اطلاع دارید که این دو با هم قوم و خویش بودند. آقای ابطی شوهر خواهر شهید هاشمی نژاد و شهید هاشمی نژاد شوهر خواهر آقای ابطی بودند. به این ترتیب، جلسات پرسش و پاسخ در این مکان برگزار می‌شد. این جلسات صبح‌های جمعه حدود ساعت ۹ صبح با تلاوت قرآن آغاز می‌شد که تلاوت قرآن به عهده من بود. اوایل که جلسات کانون در خیابان آزادی بود، من ده دوازده سال بیشتر نداشتم و هنوز نوجوان بودم. طبعاً وقتی در آن جلسات قرآن می‌خواندم و آقای هاشمی نژاد هم به سؤالات پاسخ می‌دادند، انس و آشنایی بیشتری با ایشان پیدا می‌کردم. همان باعث آشنایی بیشتر ما شد. البته بعدها وقتی ایشان جایی سخنرانی داشتند، به من امر می‌کردند که شما قرآن بخوان. من هم در آن مجلس قرآن تلاوت می‌کردم. چند سالی در قوچان شعبه‌ای از کانون بحث و انتقاد دینی افتتاح شده بود. آقای هاشمی نژاد یک پیکان سورمه‌ای رنگ داشتند. بعد از ظهر هر جمعه با خود رو ایشان به قوچان می‌رفتیم و شب، جلسه کانون برگزار می‌شد که بنده تلاوت قرآن می‌کردم و ایشان سخنرانی می‌کردند. بعد هم اهالی قوچان و کسانی که بانی آن محفل بودند ما را به شام دعوت می‌کردند. پس از شام، معمولاً شبانه به مشهد باز می‌گشتیم. البته پیش می‌آمد مواقعی که هوا خیلی خراب بود و برف آمده بود و امکان بازگشت وجود نداشت. شب رادر قوچان می‌ماندیم و صبح روز بعد برمی‌گشتیم. در این رفت‌وآمدها زیاد با ایشان بودم و به دلیل حسن خلق، رفتار و منش ایشان واقعا جذبشان شده بودم و خیلی ایشان را دوست داشتم.

● پنهان آشنایی شما با رهبر معظم انقلاب چه بود و از چه زمانی این ارتباط نزدیک آغاز شد؟

حدود سال ۴۵. مرحوم آقا جعفر طباطبایی، برادر مرحوم آقای قمی در مشهد، استاد قرآن و از دوستان خیلی صمیمی معظم له بود. ایشان به دلیل همان رفاقتی که با ایشان داشت، منزل آقای افشار هم می‌آمد و گاهی هم جلسه را اداره می‌کرد. استاد قوی قرآن بود

است! پس از آن، پدرم بلافاصله برایم ضبط دست دومی خریداری کرد و نوار سوره‌های بقره و آل عمران مصطفی اسماعیل را هم خود معظم له به من دادند. بعدها خیلی تمرین کردم. وقتی هم در محضر ایشان مصطفی اسماعیل می‌خواندم، بنده را مورد تفقد و تشویق ویژه قرار می‌دادند. ایشان می‌فرمودند مصطفی اسماعیل با توجه به معنی و مفاهیم می‌خواند. بعضی از قرا فقط با تکیه بر صوت می‌خوانند و غرضشان این است که لحن زیبایی پیاده کنند و مردم انرژی بگیرند، اما مصطفی اسماعیل در عین اینکه زیبا می‌خواند، مردم را به معنی توجه می‌دهد، حتی دروقف و ابتداهایی که انجام می‌دهد هم این دیده می‌شود.

استاد سید مرتضی سادات فاطمی: خانواده ما به طور کلی در زمینه قرآن فعال و علاقه‌مند بودند. مرحوم پدر بزرگم و پدرم با قرآن مانوس بودند. معمولاً نیز قرائت خوبی داشتند که بنده صدایم را از آن‌ها به ارث برده‌ام

● خاطر مهم هست در یکی از خاطرات خود از ارتباط با شهید هاشمی نژاد یاد کردید. اولین آشنایی شما با ایشان از کجا شروع شد؟

تا آنجا که به خاطر دارم، از کانون بحث و انتقاد دینی شروع شد که بنده برای قرائت قرآن به آنجا دعوت شدم. کانون بحث و انتقاد دینی جلسه‌ای بود که صبح‌های جمعه برگزار می‌شد. ابتدا محلی رادر خیابان آزادی به این منظور اجاره کرده بودند. بعدها این کانون به مسجد صاحب‌الزمان منتقل شد. این مسجد در فلکه صاحب‌الزمان قرار دارد. در طبقه فوقانی آن،

می‌پرسیدند: تو شاگرد که هستی؟ وقتی پاسخ می‌دادم مختاری، ایشان می‌گفتند تو شاگرد مصری‌ها هستی. حالا چهار تا کلام هم ما به تو اضافه گفتیم.

● جناب استاد، آیا پیش از انقلاب هم مسابقات قرآن برگزار می‌شد؟

بله اما بنده به علت طاغوتی بودن حکومت، قبل از انقلاب در هیچ مسابقه‌ای شرکت نکردم، الا یک مورد که به صورت مردمی از سوی استاد مولایی در تهران برگزار شد. آقای مولایی تماس گرفتند و به من گفتند: ما مسابقه‌ای در مقابل مسابقات اوقاف برگزار کرده‌ایم. قرائت مشهد را بیاورید و در این مسابقه شرکت کنید. من هم آقای روغنی، جواد آقای خودمان و آقای جاویدی و چند نفر دیگر را با خودم بردم. آن سال چچه‌های مشهد هم در مقطع بزرگ سالان و هم در مقطع نوجوانان مقام اول را کسب کردند. انقلاب اسلامی که پیروز شد، در اولین دوره مسابقات کشوری که در سال ۱۳۶۱ از سوی سازمان حج و اوقاف و امور خیریه برگزار شد، مقام اول را کسب کردم و همان سال به کشور عربستان اعزام شدم. سال بعد هم در مسابقات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران حائز رتبه اول شدم.

● شما سال‌ها به سبک مصطفی اسماعیل تلاوت کردید و یکی از کسانی بودید که تلاوت‌های این قاری بزرگ مصر را تکثیر و در اختیار قرآنیان قرار می‌دادید. آشنایی شما با تلاوت‌های شیخ مصطفی اسماعیل از چه زمانی شروع شد؟

همان طور که عرض کردم، بنده تقلید کردن را ابتدا با استاد عبدالباسط و استاد منشاوی شروع کردم و رفته‌رفته با استاد علی‌البنوا استاد غلوش ادامه دادم. قبل از انقلاب، صبح‌های جمعه در مسجد کرامت مشهد، جلسه قرآنی به توصیه رهبر معظم انقلاب برگزار می‌شد. روزی ایشان به این جلسه آمدند و به بنده فرمودند: آقای فاطمی، شما حیفتان نمی‌آید که مصطفی اسماعیل نمی‌خوانید؟ عرض کردم: آقا، تقلید از مصطفی اسماعیل سخت است و من مشکل دارم. ضبط و نوار هم ندارم. ایشان فرمودند: آقای فاطمی، از شما بعید

● استاد! شما تلاوت قرآن را از چه زمانی شروع کردید؟

خانواده ما به طور کلی در زمینه قرآن فعال و علاقه‌مند بودند. مرحوم پدر بزرگم و پدرم با قرآن مانوس بودند. معمولاً نیز قرائت خوبی داشتند که بنده صدایم را از آن‌ها به ارث برده‌ام. هم‌چنین دایی‌ام مرحوم حسن امینی از استادان قدیمی قرآن کریم بود. از دوران بچگی، قرآن را زمزمه می‌کردم تا اینکه از هفت سالگی در مکتب خانه‌ای قدیمی مشغول به فراگیری قرآن شدم. معلم ما خانم محترمی بود که در مدت دو ماه، اجزای پایانی قرآن را به من آموزش داد. بعدها به مادرم گفته بودم نیازی نیست که آقا مرتضی را به مکتب بیاورید چون او قرآن را به خوبی بلد است و بهتر است با دایی‌اش، حسن آقا، به جلسات قرآن برود. این گونه بود که با جلسات قرآن آشنا شدم. پس از آن، صبح‌های جمعه در جلسه قرآنی که در منزل پدر بزرگم بود شرکت می‌کردم. استاد این جلسه مرحوم رضوان، از خطاطان معروف آستان قدس رضوی، بود. در آن جلسه یک دستگاه گرامافون قدیمی بود که صفحه تلاوت عبدالباسط را قبل از شروع جلسه می‌گذاشتم. در وینجره را باز می‌کردم و صدایش را نیز بلند می‌کردم تا به نوعی به همسایه‌ها بگویم جلسه قرآن شروع شده است. خودم هم می‌نشستم و با تمام وجود گوش می‌کردم. تقلید می‌کردم و بسیار لذت می‌بردم. آن زمان به تجوید بلد بودم، نه وقف و ابتدا و نه اداء الحروف. همه این‌ها را در پرتو گوش کردن به قرائت استاد عبدالباسط یاد گرفتم.

● در مسیر فراگیری تلاوت قرآن، از محضر کدام استادان بهره بردید؟

یکی از استادانم آقا سید جعفر طباطبایی خدابیارم است که از لحاظ اصول فنی قرائت، در سطح بالایی قرار داشت و باب آشنایی بنده با رهبر معظم انقلاب را باز کرد. هم‌چنین آقایان رضوان، امینی، حافظیان، توسلی، افشار، امجدی، طباطبایی، مرحوم مختاری که صدای بسیار زیبایی داشتند و مرحوم شجریان از کسانی بودند که مدت‌ها پای درس آن‌ها تلمذ کردم. من به مرحوم مختاری مدیونم زیرا نعمات را از ایشان فرا گرفتم. ایشان انسان بسیار متواضعی بود. به یاد دارم از من